

מֵאֵלַיִן קְלִיפִּינִי, דְּעֵרֵב רַב, קוֹשְׁיִין בִּישׁוּן, דְּלִית לֹזַן תִּירוּזִי, וְלֹא פְרוּקָא, דְּעֵלְיִיהוּ אַתְמַר, (קהלת א) מְעֻנַת לֹא יוּכַל לְתַקּוּן, וְחֶסְרוֹן לֹא יוּכַל לְהַפְנוּת, אֶלָּא אַתְמַר תִּיקוּ בְּהוֹן. וְכָל תִּיקוּ דְאַסוּרָא לְחוּמְרָא, וְאִיהוּ תִיקוּ חֶסֶר ז' דְלִית לִיהּ תַקּוּן. חֶסֶר נוּן, דְאִיהִי עֲלָמָא דְאִתִּי, דְתִיקוּ דְעֲלָמָא דְאִתִּי, שְׁתִּיקָה. פְּגוּז שְׁתוּק פְּדָ עֲלָה בְּמַחְשָׁבָה.

וְאִית קוֹשְׁיִין דְאִינוּן לְבוּשִׁין דְהִלְכָה, דְאַתְמַר בְּהוֹן מִשְׁבָּצוֹת זָהָב. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים מה) כָּל כְּבוֹדָה בֵּת מֶלֶךְ פְּנִימָה מִמִּשְׁבָּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה. וְאַתּוּן, פְּסָקִין לֹזַן בְּכַמָּה פְּסָקוֹת, וּלְבַתֵּר מִתְקַנִּין וּמְפָרְקִין לֹזַן בְּכַמָּה פְּרוּקִין.

וְאִי חֶסֶר שׁוּם פְּסָק מִמַּתְנִיתִין, פְּמָה דְאוּקְמוּהָ זֶה חֶסֶר מִן הַמְשָׁנָה, אַתּוּן מִתְקַנִּין לֹזַן, וְהֵאִי הוּא חֶסְרוֹן שְׁיוּכַל לְהַפְנוּת. וְאִי יִיתִי טַפֵּשׁ וַיִּפִּיק שׁוּם בִּישׁ עַל הַהוּא אוּמְנָא דְחַתִּידָ לְבוּשִׁין, וַיִּמָּא וְכִי אוּרִייתָא אִיהִי חֶסֶר, וְהֵא כְּתִיב (תהלים ט) תּוֹרַת יְיָ תְמִימָה, תְּמִימָה בְּכָל אַבְרִין דְגוּפָא, דְאִינוּן רַמ"ח פְּקוּדִין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר השירים ד) כָּלָךְ יָפָה רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵין

לשון הקודש

מִמִּשְׁבָּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה. וְאַתֶּם פּוֹסְקִים אוֹתֶם בְּכַמָּה פְּסָקִים, וְאַחַר כֵּךְ מִתְקַנִּים וּמְשַׁבְּבִים אוֹתֶם בְּכַמָּה פְּרוּקִים.

וְאִם חֶסֶר פְּסָק כְּלִשְׁהוּ מִן הַמְשָׁנָה, כְּמוֹ שְׁבִאֲרוּהָ זֶה חֶסֶר מִן הַמְשָׁנָה, אַתֶּם מִתְקַנִּים אוֹתֶם, וְזֶהוּ חֶסְרוֹן שְׁיוּכַל לְהַפְנוּת. וְאִם יָבֵא טַפֵּשׁ וַיִּצְיֵא שֵׁם רַע עַל אוֹתוֹ אִמֵּן שְׁחֹתֵךְ לְבוּשִׁים, וַיֹּאמֶר: וְכִי הַתּוֹרָה הִיא חֶסְרָה?! וְהִרִי כְּתוּב תּוֹרַת ה' תְּמִימָה, תְּמִימָה בְּכָל אַבְרִי הַגּוּף, שְׁהֵם רַמ"ח מְצוּוֹת, זֶהוּ שְׁכַתוּב (שיר ד) כָּלָךְ יָפָה רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵין

הַבַּת שְׁלִי, שְׁהִיא הִלְכָה, מֵאוֹתָן הַקְּלָפוֹת שֶׁל עֵרֵב רַב, שֶׁהֵן קִשְׁיוֹת רְעוֹת שְׁאִין לָהֶם תִּירוּזִי וְלֹא פְרוּק, שְׁעֲלִיהֶם נֹאמַר (קהלת א) מְעֻנַת לֹא יוּכַל לְתַקּוּן וְחֶסְרוֹן לֹא יוּכַל לְהַפְנוּת, אֶלָּא נֹאמַר בְּהֵם תִּיקוּ. וְכָל תִּיקוּ שֶׁל אֶסוּר – לְחֶמְרָה. וְהוּא תִיקוּ חֶסֶר ז', שְׁאִין לוֹ תַקּוּן. חֶסֶר נוּן, שְׁהוּא הָעוֹלָם הַבָּא, שְׁתִּיקוּ שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא שְׁתִּיקָה, כְּמוֹ: שְׁתַּק, כֵּךְ עֲלָה בְּמַחְשָׁבָה. וַיֵּשׁ קִשְׁיוֹת שֶׁהֵן הִלְבוּשִׁים שֶׁל הִלְכָה, שְׁנֹאמַר בְּהֵם מִשְׁבָּצוֹת זָהָב. זֶהוּ שְׁכַתוּב (תהלים מה) כָּל כְּבוֹדָה בֵּת מֶלֶךְ פְּנִימָה

בְּךָ. תְּמִימָה בְּלְבוּשָׁהּ, וְאִיךְ חָסַר מִן הַמְּשֻׁנָּה.

אֶתְנוּן תִּימְרוֹן לִי, דוּק וְתִשְׁבַּח חֲתִיכָה, וְתִשְׁבַּח לָהּ מְעוֹרְבַת
בְּשָׂאָר פְּסָקוֹת וּמְשֻׁנוֹת. דְּאוֹרַח אוּמְנָא לְמַחְתְּךָ לְבוּשֵׁין
בְּכַמָּה חֲתִיכוֹת, וְתִלְמִיד דְּלֹא אִיהוּ בְּקִי לְמַקְשֵׁר הַהֶלְכָה בְּאֵלִין
חֲתִיכוֹת, מִתְחַלְפִי לִי פְּסָקוֹת וְקוּשְׁיִין, וְלֹא אֲשַׁבַּח לֹזֵן פְּרוּקָא.
עַד דִּיִּתִי אוּמְנָא, וּפְרִיק לֹזֵן כָּל אֵלִין סְפָקוֹת דְּלֵהוֹן. בְּהוּא
זְמַנָּא, הֶלְכָה דְּאִיהִי בְּרֵתָא, סְלִיקַת קָדָם מְלָכָא, שְׁלִימָא בְּכָלָא,
בְּגוּפָא בְּלְבוּשָׁא וּבְתַכְשִׁיטָהּ, וְאַתְקִיִּים בָּהּ (בְּרֵאשִׁית ט) וְרֵאִיתִיהָ
לְזַבּוֹר בְּרִית עוֹלָם. וְלְזַמְנִין אִית לְאוּמְנָא תִלְמִיד בְּקִי, דִּישְׁדַּר
לִיָּה לְתַקְנָא לֹזֵן.

קָמוּ כְּלָהוּ וְאָמְרוּ, וְדַאי אֲנֵת הוּא אוּמְנָא רַעִיא מְהִימְנָא.
דְּאֶתְמַר בְּךָ מוֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינִי, וּמִתְמַן וְאִילָךְ כְּלָהוּ
תִלְמִידִים אֵינּוּן דִּילְךָ, מִן יְהוֹשֻׁעַ עַד סוּף כָּל דְּרִין. הֲדָא הוּא
דְּאָמַר וּמְסַרְהָ לִּיהוֹשֻׁעַ, וִיהוֹשֻׁעַ לְזֻקְנִים, וְזֻקְנִים לְנְבִיאִים, עַד
סוּף כְּלָהוּ. תִּלְמִיד בְּקִי דִילְךָ מָאן הוּא הָא תּוֹינָא דְּאֶתְמַר, הַכֵּל
יְהֵא מוֹנַח עַד שְׁיַבָּא אֵלֶיָּהוּ.

לשון הקודש

בְּלְבוּשָׁהּ וּבְתַכְשִׁיטָהּ, וּמִתְקִיִּים
בָּהּ (בְּרֵאשִׁית ט) וְרֵאִיתִיהָ לְזַבּוֹר בְּרִית עוֹלָם.
וְלַפְעָמִים יֵשׁ לְאָמֵן תִּלְמִיד בְּקִי שְׁיִשְׁלַח
לוֹ לְתַקֵּן אוֹתָם.

קָמוּ כָּלֵם וְאָמְרוּ, וְדַאי שְׂאֵתָה הוּא
הָאָמֵן, רוּעָה הַנְּאָמֵן, שְׁבָךְ נְאָמַר מוֹשֶׁה
קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינִי, וּמִשָּׁם וְאִילָךְ כָּל
הַתִּלְמִידִים הֵם שְׁלָךְ, מִיהוֹשֻׁעַ וְעַד סוּף
כָּל הַדּוֹרוֹת. זֶהוּ שְׂאָמַר וּמְסַרְהָ לִּיהוֹשֻׁעַ,
וִיהוֹשֻׁעַ לְזֻקְנִים, וְזֻקְנִים לְנְבִיאִים, עַד
הַסּוּף שֶׁל כָּלֵם. הַתִּלְמִיד הַבְּקִי שְׁלָךְ מִי
הוּא? הָרִי רְאִינוּ שְׂנְאָמַר, הַכֵּל יְהֵא מְנַח

בְּךָ, תְּמִימָה בְּלְבוּשָׁיהָ, וְאִיךְ חָסַר מִן
הַמְּשֻׁנָּה?

אֶתְם תֵּאמְרוּ לוֹ: דוּק וְתִמְצָא חֲתִיכָה,
וְתִמְצָא אוֹתָהּ מְעוֹרְבַת עִם שְׂאָר פְּסָקִים
וּמְשֻׁנוֹת. שְׁדַרְךָ הָאָמֵן לְחַתְךָ לְבוּשִׁים
לְכַמָּה חֲתִיכוֹת, וְהַתִּלְמִיד שְׂאִינוּ בְּקִי
לְקַשֵּׁר אֶת הַהֶלְכָה בְּחֲתִיכוֹת הַלְלוּ,
מִתְחַלְפוֹת לוֹ פְּסָקוֹת וְקֻשְׁיוֹת וְלֹא מוֹצֵא
לָהֶם פְּרוּקָא, עַד שְׁיַבָּא הָאָמֵן וּמְפָרַק
אוֹתָם אֶת כָּל הַסְּפָקוֹת הַלְלוּ שְׁלָהֶם.
בְּאוֹתוֹ זְמַן, הֶלְכָה שְׁהִיא בֵּת, עוֹלָה
לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ שְׁלֵמָה כְּכָל, בְּגוּפָהּ

אָמַר לוֹן, וְדָאֵי הָכִי הוּא, דְּאִיהוּ תַלְמִיד חֵבֵר, דְּעָלִיהּ
 אֲתָמַר (במדבר כה) בֵּין אַהֲרֹן הַכֹּהֵן. בְּגוֹוִנְא דְאֲתָמַר
 בְּאַהֲרֹן (שמות ד) הוּא יְהִיֶה לָךְ לְפָה, (דף כ"ח ע"א) הָכִי נָמִי בְרִיה, יְהִיֶה
 לִי לְפָה, דְּאִיהִי אֹרִייתָא דְבַעַל פָּה. בְּגִין דְּהִיכִי דִהוּינָא
 בְּקַדְמִיתָא כְּבֵד פֶּה וּכְבֵד לְשׁוֹן, וְהָכִי יוֹקִים לִי קַדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא, פְּבֵד פֶּה בְּאֹרִייתָא דְבַעַל פָּה, וּכְבֵד לְשׁוֹן בְּאֹרִייתָא
 שְׂבִכְתָּב, דְּלֹא יִימְרוּן אֱלִין דְּלֹא אֲשַׁתְּמוּדְעִין לִי, אַחֲרָא אִיהוּ.
 וְאֵלִיָּהוּ הוּא יְהִיֶה לִי לְפָה, יִיתִי לְתַקְנָא כָּל אֱלִין סְפָקוֹת,
 וּלְפָרְקָא לוֹן.

בְּהַהוּא זְמַנָּא, זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה, בְּרַתָּא, דְּחֹת מְהֵדְקָא
 שְׂפָלָה בְּגִלוֹתָא, סְלִיקַת עַל כָּל דְּרַגִּין דְּלַעִילָא, הָדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (משלי לא) רַבּוֹת בְּנוֹת עָשׂוּ חֵיל וְאֵת עָלִית עַל כְּלָנָה,
 וּסְלִיקוּ דִילָהּ תְּהֵא לְאַבָּא דְּאִיהוּ לִימִינָא חֶסֶד, דְּבִיָּה הָרוּצָה
 לְהַחֲפִים יְדָרִים, מִתַּמָּן חֲכַמָּה, כ"ח מ"ה.

אָמַר חַד תְּנָא, בְּוֹדָאֵי בְּגִין דָּא אֲתָמַר בְּךָ, מוֹלִיךְ לִימִין מוֹשֶׁה
 בְּגִין פְּלָה דִילָךְ, דְּלֹא יְהֵא לָךְ שְׁלִימוֹ אֲלָא בַּה. דְּכֵד אַנְתָּ

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

עַד שְׂיַבֵּא אֱלִיָּהוּ.

הוּא יְהִיֶה לִי לְפָה, יֵבֵא לְתַקְנָא אֵת כָּל
 הַסְּפָקוֹת הַלְלוּ וְלִישַׁב אוֹתָם.

בְּאִוְתוֹ זְמַן – זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה, הַבַּת,
 שְׁהִיתָה לְחוּצָה שְׂפָלָה בְּגִלוֹת, עוֹלָה עַל
 כָּל הַדְּרָגוֹת שְׁלַמְעֵלָה. זְהוּ שְׂבִכְתוּב (משלי
 לא) רַבּוֹת בְּנוֹת עָשׂוּ חֵיל וְאֵת עָלִית עַל
 כְּלָנָה, וְעֲלִיתָה תְּהִיָּה לְאַבָּא שְׁהוּא לִימִין
 שְׁל חֶסֶד, שְׂבִי הָרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים,
 מִשָּׁם חֲכַמָּה, כ"ח מ"ה.

אָמַר תְּנָא אַחַד, וְדָאֵי שְׂבִגְלָל כְּךָ נְאָמַר
 בְּךָ, מוֹלִיךְ לִימִין מוֹשֶׁה, מִשׁוּם הַכְּלָה

אָמַר לָהֶם, וְדָאֵי כְּךָ זֶה, שְׁהוּא תַלְמִיד
 חֵבֵר, שְׁעָלִיו נְאָמַר (במדבר כה) בֵּין אַהֲרֹן
 הַכֹּהֵן, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר בְּאַהֲרֹן, (שמות ד) הוּא
 יְהִיֶה לָךְ לְפָה, כְּךָ גַם בְּנוֹ יְהִיֶה לִי לְפָה,
 שְׁהִיא הַתּוֹרָה שְׂבַעַל פָּה. מִשׁוּם שְׂאִיךְ
 שְׁהִיתִי בְּרַאשׁוֹנָה כְּבֵד פֶּה וּכְבֵד לְשׁוֹן,
 וְכְךָ יֹקִים אוֹתִי הַקּוֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא – כְּבֵד
 פֶּה בַתּוֹרָה שְׂבַעַל פָּה, וּכְבֵד לְשׁוֹן
 בַתּוֹרָה שְׂבִכְתָּב, שְׁלֹא יֵאמְרוּ אֵלֶּי שְׁלֹא
 מַפְרִים אוֹתִי, זֶה מִיִּשְׁהוּ אַחֵר. וְאֵלִיָּהוּ

תְּהֵא שְׁלִימָא בְּה, אֶתְמַר בְּךָ (במדבר יב) פַּה אֵל פַּה אֶדְבֵּר בּוּ
וּמְרָאָה וְלֹא בְחִידוֹת. בְּמִרְאָה: בְּנוֹנָא דְכֻלָּה דְאֶתְפִּשְׁטַת
מְלַבּוּשָׁהָ, וּמְתִיחְדַת עִם בַּעֲלָה בְקִירוּב בָּשָׂר, בְּרַמ"ח אֵבְרִים
דִּילָה, וְלֹא כְּסִיאת אֵבֶר חַד מְנָה. וְהֵאֵי אִיהוּ בְּמִרְאָה רַמ"ח
בְּחַוְשָׁבָן. (נ"א אֶתְחַזִּי לָה דְאֶתְמַר בִּיה).

אָמַר בּוּצִינָא קְדִישָׁא, בְּקַדְמִיתָא אֶתְחַזִּי לָךְ הֵאֵי חִיזוּ, דְאֶתְמַר
בְּה בְּמִרְאָה, דְאִיהוּ לָךְ הַמְרָאָה הַגְּדוּל בְּסַנְה, דְאֶדְבֵּר
בִּיה חַמְשָׁה זְמַנִּין הַסְּנָה. וּכְעַן אֶתְגַּלְיָא לָךְ חִיזוּ דָא, בְּרַמ"ח
פְּקוּדִין, דְאִינוּן בְּחַמְשָׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. וְלֹא בְחִידוֹת, דְאִינוּן
לְבוּשֵׁין דִּילָה, דְבַהוּן חִזוּ כָּל גְּבִיאֵי. דְלִית אֲרַח לְאֶתְגַּלְיָא כְּלָה
בְּקִירוּב בָּשָׂר, אֶלָּא לְחַתָּן דִּילָה.

בְּהֵוֵא זְמַנָּא יִתְקִים בְּהוּ, (בראשית ב) וַיְהִי שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִים
הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבוּשְׁשׁוּ. כְּנוֹן אָדָם וְאִשְׁתּוֹ
דְּכִבֵּר אֶתְעַבֵּר עֲרֻבּוּבָא בִישָׂא, עֲרֻב רֵב, קוּשְׂיָא בִישָׂא מַעֲלָמָא,
דְאִינוּן עֲרִיזִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהּ, עֲרִיזִין דִּישְׂרָאֵל. כָּל
שְׁבִין עֲרִיזִין דִּילָךְ רַעֲיָא מְהִימְנָא. וּמַחֲלָכָה דִּילָךְ. דְּבִגְיִינִיהוּ עֲרִיזִין

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

הַתְּגַלָּה לָךְ הַמְרָאָה הִזָּה בְּרַמ"ח מַצּוֹת
שְׁהֶם בְּחַמְשָׁה חַמְשֵׁי תוֹרָה. וְלֹא בְחִידַת,
שְׂאוּתָם לְבוּשִׁים שְׁלָה, שְׁבָהֶם רָאוּ כָּל
הַגְּבִיאִים. שְׂאִין דְּרַךְ שְׁתַּתְּגַלָּה כְּלָה
בְּקִירוּב בָּשָׂר אֶלָּא לְחַתָּן שְׁלָה.

בְּאוּתוֹ זְמַן יִתְקִים בְּהֶם, (בראשית ב) וַיְהִי
שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא
יִתְבוּשְׁשׁוּ. כְּמוֹ אָדָם וְאִשְׁתּוֹ שְׂכִיבֵי הָעֵבֶר
הָעֲרֻבּוּב הָרַע שֶׁל עֲרֻב רֵב, קְשִׁיָּה רַעָה
מִן הָעוֹלָם, שְׁהֶם הָעֲרִיזוֹת שֶׁל הַקּוֹדֶשׁ
בְּרוּךְ הוּא וְשְׂכִינְתּוֹ, הָעֲרִיזוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל.
כָּל שְׁבִין הָעֲרִיזוֹת שְׁלָךְ, רוּעָה הַנְּאָמָן.

שְׁלָךְ שְׁלֹא תִהְיֶה לָךְ שְׁלֵמוֹת אֶלָּא עִמָּה.
שְׂכִישְׂאָתָה תִּהְיֶה שְׁלָם עִמָּה, נֹאמַר בְּךָ
פַּה אֵל פַּה אֶדְבֵּר בּוּ וּמְרָאָה וְלֹא בְחִידַת.
בְּמִרְאָה, כְּמוֹ כְּלָה שְׂפוּשְׁטַת מְלַבּוּשִׁיהָ
וּמְתִיחְדַת עִם בַּעֲלָה בְּקִירוּב בָּשָׂר,
בְּרַמ"ח אֵיבְרִים שְׁלָה, וְלֹא מְכַסֶּה אֵיבֶר
אֶחָד מִמְנָה. וְזֶה בְּמִרְאָה, רַמ"ח בְּחַשְׁבוֹן

(ראוי לה שנאמר בו).

אָמַר הַמְּנֻרָה הַקְּדוּשָׁה, בְּרִאשׁוֹנָה
נִרְאָה לָךְ הַמְרָאָה הִזָּה, שְׁנֹאמַר בּוּ
בְּמִרְאָה, שֶׁהוּא לָךְ הַמְרָאָה הַגְּדוּל בְּסַנְה
שְׁנֹזְכֵר בּוּ חַמְשׁ פְּעֻמִּים הַסְּנָה. וְכַעַת

לְכַסְּפָה רְזִין דְּאוֹרֵייתָא, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ (משלי כה) כְּבוֹד אֱלֹהִים
הַסֵּתֵר דְּדָבָר, עַד דְּמַתְּעַבְרִין מֵעֲלָמָא. וְלִית מְלָכִים אֲלָא יִשְׂרָאֵל,
כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ, כֹּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים הֵם, בְּהֵוּא זְמָנָא, וּכְבוֹד
מְלָכִים חֲקוֹר דְּדָבָר. אָמַר רַעְיָא מְהִימְנָא, בְּרִיד אֲנִתָּ לְעַתִּיק
יּוֹמִין, דְּמַתְּפִין אֲנִתָּ, כְּעֵנְפָא דְּאִתְּפִשֵׁט מֵאֵילָנָא, חֲכִי נִשְׁמַתִּין
עֵנְפָא מִנִּיהּ.

תַּנְאִים וְאִמּוֹרָאִין, הָא וְדָאִי עוֹלָה וְחַטָּאת וְאָשָׁם, תִּלְת פְּקוּדִין
אֵינּוּן, תִּלְת אַבְהִין. שְׁלָמִים מִטְרוּנֵיתָא. אֲבָר, דְּאִיחִי
תְּשֻׁלוּמִין דְּכָל אֲבָר, כְּגוֹנָנָא דִּיּוֹמָא קַדְמָאָה דְּחַג. (ס"א אָמַר דְּאִיחִי
תְּשֻׁלוּמִים דְּכָלֵּא כְּגוֹנָנָא).

מִי שְׁלָא חַג בְּיוֹם טוֹב רֵאשׁוֹן, אֵין תְּשֻׁלוּמִים לְרֵאשׁוֹן, וְשִׁאָר
יּוֹמִין תְּשֻׁלוּמִין זֶה בְּזֶה, וּבְהוּן וְחֶסְרוֹן לֹא יוּכַל לְהַפְּנוֹת
אַבְל מִי שְׁלָא חַג יוֹם טוֹב הֲרֵאשׁוֹן שֶׁל חַג עָלִיהּ אֲתָמַר (קהלת
א) מְעַנֶּת לֹא יוּכַל לְתַקּוֹן וְחֶסְרוֹן לֹא יוּכַל לְהַפְּנוֹת. וְהֵאֵי אִיחִי
חַטָּאת דְּמַעְפֵּב לְעוֹלָה. (מֵאֵי מַעְפָּא) חֲטָא אִיחִי דְּכָר. חַטָּאת,
נּוֹקְבָא. וְלִזְמַנִּין דְּהָא אֲתַבְּסָם חַטָּאת, וְאֲתַפְּרֵשׁ מֵעוֹלָה. בְּהֵוּא

לְשׁוֹן הַקּוֹדֵשׁ

שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁלָמִים הַגְּבִירָה. אֵיבָר
שֶׁהֵיא תְּשֻׁלוּמִים שֶׁל כָּל אֵיבָר, כְּמוֹ
הַיּוֹם הֲרֵאשׁוֹן שֶׁל חַג. (מְקוֹם שֶׁהוּא תְּשֻׁלוּמִים
שֶׁל הַכֹּל כְּדָגְמַת).

מִי שְׁלָא חַג בְּיוֹם טוֹב רֵאשׁוֹן, אֵין לוֹ
תְּשֻׁלוּמִים לְרֵאשׁוֹן, וְשִׁאָר הַיּוֹמִים
תְּשֻׁלוּמִין זֶה בְּזֶה, וּבְהֵם וְחֶסְרוֹן לֹא יוּכַל
לְהַפְּנוֹת. אַבְל מִי שְׁלָא חַג יוֹם טוֹב
רֵאשׁוֹן שֶׁל חַג, עָלִיו נֶאֱמַר מְעַנֶּת לֹא יוּכַל
לְתַקּוֹן וְחֶסְרוֹן לֹא יוּכַל לְהַפְּנוֹת, וְזוּהִי
הַחַטָּאת שְׁמַעְפֵּבֵת אֶת הָעוֹלָה. (מִדָּה הַשֵּׁם)
הַחֲטָא הוּא זְכָר. הַחַטָּאת נִקְבָּה.

וּמִדְּהִלְכָּה שְׁלָדָה, שְׁבַשְׁבִּילֵם עֲרִיד לְכַסּוֹת
אֶת סוּדוֹת הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שְׂבָאוּרָה (משלי
כה) כְּבוֹד אֱלֹהִים הַסֵּתֵר דְּדָבָר, עַד
שְׂעוּבָרִים מִן הָעוֹלָם. וְאֵין מְלָכִים אֲלָא
יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׂבָאוּרָה, כֹּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי
מְלָכִים הֵם. בְּאוֹתוֹ זְמַן, וּכְבוֹד מְלָכִים
חֲקַר דְּדָבָר. אָמַר הַרוּעָה הַנְּאֻמָּן, בְּרוּךְ
אֲתָה לְעַתִּיק הַיּוֹמִים, שְׁמַשֵּׁם אֲתָה, כְּעֵנְפָא
שְׁמַתְּפִשֵׁט מִן הָאֵילָן, כִּד הַנְּשֻׁמוֹת עֵנְפָא
מִמֶּנּוּ.

תַּנְאִים וְאִמּוֹרָאִים, הָרִי וְדָאִי עוֹלָה
וְחַטָּאת וְאָשָׁם הֵן שְׁלֹשׁ מַצּוֹת,

שָׁעִיר, דְּאֶתְמַר (במדבר טו) וְשָׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְחַטָּאת.
אֲשֶׁם תְּלוּי אֶחָד בְּתַרְוּוּיָהוּ, כְּמֵאן דְּאֶחָד לְכֹאֵן וּלְכֹאֵן, וְאִיהוּ
 תְּלוּי בְּאֲמַעְעִיתָא. כְּגוֹן, הַפֵּל תְּלוּי עַד שְׂיַבֵּא אֵלָיְהוּ,
 וְיַפְרִישׁ לֵיהּ מִתַּמָּן. הֵכִי אֲשֶׁם תְּלוּי, אִיהוּ אֶחָד בְּתַרְוּוּיָהוּ, עַד
 דִּיִּהְבִּין לֵיהּ מְזוּנָא דִּילֵיהּ, שׁוֹחַד דִּילֵיהּ, וְיִתְפָּרֵשׁ מִתַּמָּן,
 וּמִתְקַרְבִּין אֲבָרִין דְּכֻלָּהּ דָּא לְדָא. דְּהֵכִי אִיהוּ אֲשֶׁם וְחַטָּאת,
 כְּסָרְכוֹת דְּאֶחָדִין בְּרִיאָה, וְלֹא מְנִיחִין לֵיהּ לְפָרְחָא לְסִלְקָא לְגַבֵּי
 עֵילָא, לְנִשְׁבָּא בְּרוּחָא דְקוּדְשָׁא.

שָׁה אִיהוּ לְעוֹלָה, דְּכֶתִיב, (בראשית כב) וְאִיהּ הַשֶּׁה לְעוֹלָה. וְאֶתְמַר
 בֵּיהּ (שמות יב) שֶׁה תָּמִים זָכָר, הָדָא הוּא דְכֶתִיב אִישׁ תָּמִים.
 וְהָא צְרִיךְ לְמִשְׁאֵל, דְּהָא שָׁה אִיהוּ לִימִינָא, שָׁעִיר אִיהוּ
 לְשִׁמְאֵלָא, דְּהֵינּוּ שָׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְחַטָּאת, וְאִית שָׁעִיר, וְאִית
 שָׁעִיר. שָׁעִיר אֶחָד לֵינִי, וְשָׁעִיר אֶחָד לְעֻזְאוּל. וְהֵינּוּ דְכֶתִיב, (ויקרא
 טו) וְנָתַן אַהֲרֹן עַל שְׁנֵי הַשָּׁעִירִים גּוֹרְלוֹת גּוֹרֵל אֶחָד לֵינִי וְגוֹרֵל
 אֶחָד לְעֻזְאוּל.

וּבְהַהוּא שָׁעִיר, אֶתְמַר בְּעֵשׂוֹ, (בראשית כז) אִישׁ שָׁעִיר. וְדָא כְּבַד.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֵשׁ

לְנִשְׁבַּ בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ.
הַשֶּׁה הוּא לְעוֹלָה, שְׁכַתוּב (בראשית
 כב) וְאִיהּ הַשֶּׁה לְעוֹלָה. וְנֹאמַר בּוּ שֶׁה
 תָּמִים זָכָר. וְהוּ שְׁכַתוּב אִישׁ תָּמִים. וְהֵרִי
 צְרִיךְ לְשִׁאֵל, שְׁהֵרִי שָׁה הוּא לִימִין,
 וְהַשָּׁעִיר הוּא לְשִׁמְאֵל, שְׁהֵינּוּ שָׁעִיר עֲזִים
 אֶחָד לְחַטָּאת. וְיִשׁ שָׁעִיר וְיִשׁ שָׁעִיר.
 שָׁעִיר אֶחָד לֵהּ, וְשָׁעִיר אֶחָד לְעֻזְאוּל.
 וְהֵינּוּ שְׁכַתוּב (ויקרא טו) וְנָתַן אַהֲרֹן עַל שְׁנֵי
 הַשָּׁעִירִים גּוֹרְלוֹת גּוֹרֵל אֶחָד לֵהּ וְגוֹרֵל
 אֶחָד לְעֻזְאוּל.

וּבְאֹתוֹ שָׁעִיר נֹאמַר בְּעֵשׂוֹ (בראשית כז)

וּלְפַעֲמִים שְׁהֵרִי הַחַטָּאת מִתְבַּשְּׂמֵת
 וְנִפְרֶדֶת מֵעוֹלָה בְּאוֹתוֹ שָׁעִיר, שְׁנֹאמַר
 (במדבר כח) וְשָׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְחַטָּאת.

אֲשֶׁם תְּלוּי אֶחָד בְּשִׁנְיָהֶם, כְּמִי שְׁאוּחֻז
 לְכֹאֵן וּלְכֹאֵן, וְהוּא תְּלוּי בְּאֲמַעְעִי. כְּמוֹ,
 הַפֵּל תְּלוּי עַד שְׂיַבֵּא אֵלָיְהוּ וְיַפְרִידוּ
 מִשָּׁם. כְּדָ אֲשֶׁם תְּלוּי הוּא אֶחָד בְּשִׁנְיָהֶם
 עַד שְׁנוֹתָנִים לוֹ אֶת מְזוּנֹה, הַשְּׁחַד שְׁלוֹ,
 וְיַפְרֵד מִשָּׁם, וּמִתְקַרְבִּים הָאִיבָרִים שֶׁל
 הַפֵּלָה זֶה לְזֶה. שְׁכַף הוּא אֲשֶׁם וְחַטָּאת,
 כְּמוֹ סָרְכוֹת שְׁאֲחוּזוֹת בְּרִאָה, וְלֹא
 מְנִיחִים אוֹתָם לְפָרְחַ לְעֹלוֹת כְּלַפֵּי מַעְלָה

דְּנִטִיל כָּל אֵינּוֹן שְׁמָרִים דְּדָם. (דמפתחין) שְׁחִין אֲבַעְבוּעוֹת פּוֹרְחוֹת, סִפְחוֹת, וְכֹל מִינֵי צְרַעַת. וְהֵינּוּ דְכִתִּיב, (ויקרא טז) וְנָשָׂא הַשָּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֶם אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה. וְאֵינּוֹן עֲוֹנוֹת תָּם, דְּאִיהוּ לְבָא, וְכִדִּין אֶת־פֶּרֶשׁ מִלְּעֶרְבָא בְּלָבָא, וְכִדִּין אֶת־בָּסָם, וְאִיהוּ כְּבֵד בְּאֵלֵין חוֹבִין, וְלֹא קָל לְסַלְקָא לְגַבֵּי יַעֲקֹב אִישׁ תָּם. חֲדוּ מֵאֲרֵי מִתְנִיתִין דְּמִתִּבְתָּאן, דְּקָא נִחְתִּי עִם תְּנַאֲין וְאִמּוֹרָאִין.

קָם חֲד מִנְיָהוּ וְאָמַר, רַעְיָא מְהִימְנָא, הֵב לִי רִשׁוֹ לְמִשְׁאֵל, בְּתַר דְּזוֹבִינָא לְמִשְׁמַע מְלִין יְקִירִין אֵלֵין מְפוּמָּךְ, דְּאִוְרִייתָא דָּא דְּנִפְקַת מְפוּמָּךְ (משלי ג) יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים וְכֹל חִפְצִיךְ לֹא יִשְׁווּ בָּהּ, וְעַל כָּל דָּא הִלְכָה הִיא וְלִלְמוֹד אֲנִי צְרִיךְ. הָא שָׁעִיר דְּעֻזְאֹל שְׁפִיר, אָשָׁם תְּלוּי בְּאֵן אֶתֶר אִיהוּ.

אָמַר לִיהּ, בְּרִיךְ אַנְתָּ בְּרִי, שְׁפִיר קָא שְׁאַלְתָּ. אֲלֵא, מַה עֲמוּדָא דְּאִמְצַעִיתָא, אֶחִיד בִּיהּ יְמִינָא וְשְׂמָאלָא, דְּאֵינּוֹן חֶסֶד וּגְבוּרָה, בְּגוּפָא דְּאֶחִיד בֵּין תְּרִין דְּרוּעִין דְּבַר נֶשׁ. אוּ פְּנִשְׁרָ, דְּאֶחִידֵן בִּיהּ תְּרִין גְּדַפִּין לְפָרְחָא בְּהוּן. וְכִינְוָה, דְּאֶחִידַת בְּהּ

לשון הקודש

רְשׁוֹת לְשֵׁאל, אַחַר שְׁזוֹכִיתִי לְשִׁמְעַ דְּבָרִים נִכְבְּדִים אֵלּוּ מִפִּיךָ, שְׁהַתוֹרָה הַזֹּאת שִׁיּוּצֵאֵת מִפִּיךָ (משלי א) יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים וְכֹל חִפְצִיךְ לֹא יִשְׁווּ בָּהּ, וְעַם כָּל זֶה הִלְכָה הִיא, וְלִלְמוֹד אֲנִי צְרִיךְ. בְּשָׁעִיר הַזֶּה לְעֻזְאֹל זֶה נָאָה, אֲךָ אָשָׁם תְּלוּי בְּאִיזוּה מְקוֹם הוּא?

אָמַר לוֹ, בְּרוּךְ אַתָּה בְּנִי, יְפֵה שְׁאַלְתָּ. אֲלֵא מַה הַעֲמוּד הָאִמְצַעִי אַחֲזוּיִם בּוֹ יְמִין וְשְׂמָאל, שֶׁהֵם חֶסֶד וּגְבוּרָה, כְּמוֹ גּוֹף שְׂאֲחוֹ בֵּין שְׁתֵּי הַזְּרוּעוֹת שֶׁל הָאָדָם. אוּ כְּמוֹ נֶשֶׁר, שְׂאֲחוּיִם בּוֹ שְׁתֵּי כַּנְפָּיִם

אִישׁ שָׁעִיר. וְזֶה הַכְּבֵד שְׁנוּטֵל אֶת כָּל אוֹתָם הַשְּׁמָרִים שֶׁל הַדָּם – (שמשם) שְׁחִין אֲבַעְבוּעוֹת פּוֹרְחוֹת, סִפְחוֹת, וְכֹל מִינֵי צְרַעַת. וְהֵינּוּ שְׁכַתוּב (ויקרא טז) וְנָשָׂא הַשָּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֶם אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה. וְהֵם עֲוֹנוֹת תָּם, שֶׁהוּא הַלֵּב, וְאֵין נִפְרָד מִלְּהַתְּעַרֵב בְּלֵב, וְאֵין מִתְבַּשֵּׂם, וְהוּא כְּבֵד בְּחֻטְאִים הִלְלוּ וְלֹא קָל לְעֵלוֹת אֶל יַעֲקֹב אִישׁ תָּם. שְׁמַחוּ בְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה שֶׁל הַיְּשׁוּבוֹת, שֶׁיִּרְדּוּ עִם הַתְּנַאֲיִם וְהָאִמּוֹרָאִים.

קָם אַחַד מֵהֶם וְאָמַר, רוּעָה הַנְּאָמָן, תֵּן לִי

תָּרִין גִּדְפִין, דְּאִמְתִּילַת לְאוֹרֵייתָא, וְגִדְפִין (דף כ"ח ע"ב) דִּילָהּ
לְמַצּוֹת עֲשֵׂה, וּבִהוּן הִיא הָעוֹלָה, וּפְרַחַת לְעִילָא. הָכִי פְקוּדִין
דְּלֹא תַעֲשֵׂה, אֵינּוּן תְּפִישׁוּ דִילָהּ, כְּגוֹן צְפָרִים הַנֶּאֱחָזִים בַּפֶּחַ.
וְכָל תְּפִשִּׁין דִּילָהּ, דְּמַעֲכָבִין לָהּ לְפִרְחָא, אֶתְקָרְיָאוּ סְרָכוֹת
כְּאֵלִין סְרָכוֹת, דְּמַעֲכָבִי לְכַנְפֵי רִיבָא, לְגִשְׁפָא.

הָכִי אָשֶׁם. דִּישְׂרָאֵל אַחִיד בְּגִדְפִי דְשְׂכִינְתָא, דְּאֵינּוּן חִיוּן
דְּכוּרְסֵיָא, דְּלֹא תִהְיֶה עוֹלָה בְּהוּן בְּזַכּוּן דִּישְׂרָאֵל, לְגַבִּי
קַדְשָׁא בְרִידָהּ הוּא, וּמַעֲכָבִין לָהּ, וּמַכְפִּידִין גִּדְפָאָה חִי"ת חִי"ת
חֲטָאוֹת דְּלִהוּן. וְאָשֶׁם אֵימָא דְעַרְב רַב, סְרָכָא אַחִידָא
בְּכוּרְסֵיָא, דְּתַמָּן מְטְרוֹנֵייתָא, וְלֹא מִנְחַת לָהּ לְסַלְקָא מִגְּלוֹתָא.
וְזַכּוּן אַחִידִין בְּהַ לְסַלְקָא, אֶשְׁתְּאַרַת בְּאוּרָא, כְּגוֹן סְרָכָא תְלוּי
בְּאוּרָא. וְדֵא עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא. (דְּאִיְהוּ אוּרָא) הָכִי אָשֶׁם תְלוּי
בְּצַדִּיק, דְּאִיְהוּ אַחִיד בֵּין שְׁמַיָא וְאַרְעָא.

חֲטָאוֹת אִיְהִי יוֹתֵרַת הַפְּבֵד, אַכְפִּידַת עָלָהּ בְּחֲטָאוֹת, דְּלַכְלוּכִין
דְּחוּבִין דִּישְׂרָאֵל, כְּגוֹנוּנָא דְכַבֵּד מַכְפִּיד שְׁמָרִים, דְּאֵינּוּן

לשון הקודש

וּמַכְפִּידִים אֶת כְּנָפֵיהּ חִי"ת חִי"ת
הַחֲטָאוֹת שְׁלָהֶם. וְאָשֶׁם, אָמַם שֶׁל עַרְב
רַב, הַסְרָכָה הָאֲחֻזָּה בַּכֶּסֶף, שְׁשָׁם
הַגְּבִירָה, וְלֹא מִנִּיחָה אוֹתָהּ לַעֲלוֹת מִן
הַגְּלוֹת, וְתוֹכִיּוֹת אֲחֻזּוֹת בְּהַ לְהַעֲלוֹתָהּ,
וְנִשְׁאַרַת בְּאוּרִי כְּמוֹ סְרָכָה שְׁתְלוּיָה
בְּאוּרִי. וְנִהוּ הָעֲמוּד הָאֲמָצְעִי (שְׁהוּא אוּרִי). כְּדָ
אָשֶׁם תְלוּי בְּצַדִּיק, שְׁהוּא אֲחֻזּוֹ בֵּין
שְׁמַיִם וְאַרְצָא.

חֲטָאוֹת הִיא יוֹתֵרַת הַכְּבֵד, מַכְפִּידָה
עָלֶיהָ בְּחֲטָאוֹת שֶׁל לַכְלוּכִים שֶׁל חֲטָאֵי
יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁהַכְּבֵד מַכְפִּיד עַל
הַשְׁמָרִים, שְׁהֵם דְּמִים, עַל הָעַרְקִים שֶׁל

לְפָרַח בְּהוּן. וְכִמוֹ יוֹנָה שְׁאֲחֻזִּים בְּהַ שְׁתֵּי
כְּנָפִים, שְׁנִמְשָׁלָה לְתוֹרָה, וּכְנָפֵיהּ
לְמַצּוֹת עֲשֵׂה, וּבְהוּן הִיא הָעוֹלָה, וּפְרַחַת
לְמַעְלָה. כְּדָ מַצּוֹת לֹא תַעֲשֵׂה הֵן
הַמְלַכְדַת שְׁלָהּ, כְּמוֹ צְפָרִים הַנֶּאֱחָזִים
בַּפֶּחַ. וְכָל הַמְלַכְדוֹת שְׁלָהּ שְׁמַעֲכָבוֹת
אוֹתָהּ מְלַפְרַח נְקֵרָאוֹת סְרָכוֹת, כְּמוֹ
הַסְרָכוֹת הַלְלוּ שְׁמַעֲכָבוֹת אֶת כְּנָפֵי
הָרִיבָא מְלַגְשָׁב.

כְּדָ אָשֶׁם. שִׁישְׂרָאֵל אֲחֻזִּים בְּכַנְפֵי
הַשְּׂכִינְיָה, שְׁהֵן חִיּוֹת הַכֶּסֶף, שְׁלֹא תִהְיֶה
עוֹלָה בְּהֵם בְּזַכּוּיֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל
לְקָדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמַעֲכָבִים אוֹתָהּ,

דְּמִים, עַל עֲרָקִין דְּלִבָּא. הָכִי אֵלִין חֲטָאוֹת, מִכְּבִידִין עַל גְּדַפּוּי
 דְּשִׁכְיִנְתָּא, דְּאֵינּוֹן פְּקוּדִין דְּעֵשָׂה, דְּדַמְיִין לְכַנְפֵי יוֹנָה. לֹא תַעֲשֶׂה
 כַּד אֵינּוֹן מִכְּבִידִין עַל עֵשָׂה, דְּאֵינּוֹן כַּד חוּבִין דְּיִשְׂרָאֵל מְרוּבִין
 מִזְכּוֹן, אֲתָמַר בְּאֹרֵייתָא דְּאֵיהּ גּוֹפָא, (דְּנִיאל ח) וְתִשְׁלַךְ אֶמֶת
 אֶרְצָה, וְאֵיהִי צוֹחַת (אֵיכָה א) גְּתַנְנִי יְיָ בְיַדִּי לֹא אוֹכַל קוּם (עֲמוֹס
 ה) נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם.

וּבְגִין דָּא, תְּקִינּוּ תְּנָאִים וְאַמּוֹרָאִים צְלוֹתִין בְּאַתְרֵי דְּקַרְבְּנִין,
 לְאַעְבְּרָא חֲטָאוֹת וְאַשְׁמוֹת מִיְנֵהּ. וּבְגִין דָּא תְּקִינּוּ
 צְלוֹתָא דְּשַׁחְרִית, פְּקַרְבֵּן הַשַּׁחַר. וְצְלוֹתָא דְּמִנְחָה, פְּקַרְבֵּן בֵּין
 הָעֲרֵבִים. וְצְלוֹתָא דְּעֲרֵבִית, כְּאִמּוּרִים וּפְדָרִים דְּהוּוּ מִתְּאַפְּלִים
 כָּל הַלְיָלָה. וְתַלְתָּ אֶבְהֵן דְּתְקִינּוּ תַלְתָּ צְלוֹתִין, לְקַבַּל מְרַפְּבָתָא
 דְּאֵינּוֹן קְטִירִין בְּהַ. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, הָאֲבוֹת הֵן הֵן הַמְרַפְּבָה,
 דְּאֵינּוֹן פְּנֵי אַרְיָה אֵל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם וְגו'. (ע"כ רַעִיא מַהִימְנָא).

זֹהר:

אֵשׁ תָּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמְּזִבְחַת לֹא תִכְבֶּה. (ויקרא ו) **רַבִּי**
חֵיָא פְתַח, (בראשית כב) **וַיֹּאמֶר יַעֲזֹק אֵל אַבְרָהָם**

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

שַׁחְרִית כְּמוֹ קַרְבֵּן הַשַּׁחַר, וְתַפְלַת מִנְחָה
 כְּמוֹ קַרְבֵּן בֵּין הָעֲרֵבִים, וְתַפְלַת עֲרֵבִית
 כְּמוֹ אִמּוּרִים וּפְדָרִים שֶׁהֵיוּ מִתְּאַפְּלִים כָּל
 הַלְיָלָה. וְשְׁלֹשַׁת הָאֲבוֹת שֶׁתְּקַנּוּ שְׁלֹשׁ
 תַפְלוֹת, כְּנֶגֶד הַמְרַפְּבָה שֶׁהֵם קְשׁוּרִים
 בְּהַ, כְּמוֹ שְׁבַארוּהָ, הָאֲבוֹת הֵן הֵן
 הַמְרַפְּבָה, שֶׁהֵם פְּנֵי אַרְיָה אֵל הַיָּמִין
 לְאַרְבַּעַתָּם. (ע"כ רַעִיא מַהִימְנָא).

אֵשׁ תָּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמְּזִבְחַת לֹא תִכְבֶּה.
 רַבִּי חֵיָא פְתַח, (בראשית כב) **וַיֹּאמֶר יַעֲזֹק**
אֵל אַבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי

הַלֵּב. כְּדֵּי הַחֲטָאוֹת הִלְלוּ מִכְּבִידוֹת עַל
 כַּנְפֵי הַשִּׁכְיָנָה, שֶׁהֵן מַצּוֹת עֵשָׂה,
 שְׂדוּמוֹת לְכַנְפֵי יוֹנָה. וְלֹא תַעֲשֶׂה, כְּשֶׁהֵן
 מִכְּבִידוֹת עַל עֵשָׂה, שֶׁהֵן כְּשַׁחְטָאֵי
 יִשְׂרָאֵל מְרַבִּים מִן הַזְּכִיּוֹת, נֹאמַר בַּתּוֹרָה
 שֶׁהִיא גּוֹף, (דְּנִיאל ח) וְתִשְׁלַךְ אֶמֶת אֶרְצָה,
 וְהִיא צוֹחַת, (אֵיכָה א) גְּתַנְנִי ה' בְּיַדִּי לֹא
 אוֹכַל קוּם, (עֲמוֹס ה) נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם.

וּמִשּׁוּם זֶה תְּקִינּוּ תְּנָאִים וְאַמּוֹרָאִים
 תַפְלוֹת בְּמָקוֹם קַרְבְּנוֹת, לְהַעֲבִיר מִמֶּנָּה
 חֲטָאוֹת וְאַשְׁמוֹת, וּמִשּׁוּם כְּדֵּי תְּקַנּוּ תַפְלַת

אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הִנְנִי בְּנֵי וְגו', וַיֹּאמֶר וַיֹּאמֶר
תִּלְתַּת זְמַנִּין דִּיצְחָק, וַיֹּאמֶר חַד דְּאַבְרָהָם, אֲמַאי
הָבִי. אֱלֹא, ג' לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, דְּאִינוּן תִּלְתַּת
דִּיצְחָק הוּו. וְחַד דְּאַבְרָהָם בְּרַבִּיעִי, דְּכִתִּיב הִנְנִי בְּנֵי
דְחִיקָא (ס"א וְדִיִּיקָא) הִנְנִי. וְכִתִּיב, (בראשית א) יְהִי מְאֹרֶת
בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם מְאֹרֶת חֶסֶד.

וְאִי תִימָא וַיֹּאמֶר וַיֹּאמֶר יִתִּיר אִינוּן. אֱלֹא, אִינוּן
סְתִימִין הוּו בְּמַחְשָׁבָה. וְאֵלִין, אֲתַגְלִיין מִגּו
חֲשׂוּכָא. וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל אַבְרָהָם, וְכִתִּיב (בראשית
א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר. וַיֹּאמֶר אָבִי,
וְכִתִּיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רַקִּיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וַיְהִי
מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לְמַיִם. וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ, וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים יִקְוּוּ הַמַּיִם. וַיֹּאמֶר הִנְנִי, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
יְהִי מְאֹרֶת.

לשון הקודש

אֱלֹא שְׁהִם הָיוּ נִסְתָּרִים בְּמַחְשָׁבָה, וְאֵלו
הַתְּגַלוּ מִתּוֹךְ הַחֲשָׁבָה. וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל
אַבְרָהָם – וְכִתּוּב (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר. וַיֹּאמֶר אָבִי – וְכִתּוּב
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רַקִּיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי
מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לְמַיִם. וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ
– וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּוּ הַמַּיִם. וַיֹּאמֶר הִנְנִי
– וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֶת.

בְּנֵי וְגו'. וַיֹּאמֶר וַיֹּאמֶר, שְׁלֹשׁ פְּעָמִים שֶׁל
יִצְחָק, וַיֹּאמֶר אַחַד שֶׁל אַבְרָהָם. לְמַה זֶה
כָּדָ? אֱלֹא שְׁלֹשָׁה לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית,
שְׁהִם הָיוּ הַשְּׁלֹשׁ שֶׁל יִצְחָק, וְאַחַד שֶׁל
אַבְרָהָם בְּרַבִּיעִי, שְׁכִתּוּב הִנְנִי בְּנֵי, דְּחֹק
(וְדוּקָא) הִנְנִי. וְכִתּוּב (בראשית א) יְהִי מְאֹרֶת
בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם, מְאֹרֶת חֶסֶד.
וְאֵם תֹּאמֶר, וַיֹּאמֶר וַיֹּאמֶר הֵם יוֹתֵר –

רעיא מהימנא

וְעוֹד אִישׁ תָּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמְזִבְחַת וְגו' דָּא אֹרִייתָא, דְּאֵתְמַר
 בָּהּ (ירמיה כג) הֲלֹא כֹה דִבְרֵי כָאֵשׁ נָאִם יי'. לֹא תִכְפֹּה וְדָא,
 דְּעֵבִירָה אֵינָה מְכַבֶּה תּוֹרָה. אֲבָל עֵבִירָה מְכַבֶּה מִצְוָה, וּמֵאֵן
 דְּעֵבִיר עֵבִירָה דְּמְכַבֶּה מִצְוָה דְּאֵי הִי גַר, הֲכִי מְכַבֶּה גַר דִּילֵיהּ,
 דְּאֵתְמַר בָּהּ (משלי כ) גַר יי' נִשְׁמַת אָדָם מִגּוֹפִיָּה, וְהֵאֵי הוּא כִּבּוּי,
 דְּאֵשְׁתָּאֵר גּוֹפָא בְּחִשׁוּכָא. וְהֵאֵי מֵאֵן דְּסָלִיק שְׂכִינְתָּא מֵאֲתֵרְהָא,
 גְּרָמִים (לְכָל הָעוֹלָם) כִּבּוּי וְחִשׁוּכָא לְהַהוּא אֲתֵר. וְחִשׁוּכָא אֵי הִי
 עֵבִירָה, (משלי ל) וְשִׁפְחָה כִי תִירֶשׁ גְּבִירָתָהּ.

וּסְלִיקוּ דְּמִצְוָה מִסְטָרָא דְּעַמֵּי הָאָרֶץ, לְהוֹן מְכַבֶּה מִצְוָה,
 לְקַיִים בְּהוֹן, (שמואל א ב) וְרִשְׁעִים בַּחֲשָׁד יִדְמוּ. אֲבָל
 לְגַבֵּי מְאִרֵי תּוֹרָה, לִית לֵיהּ כְּבִיָּה עוֹלָמִית, בְּהוֹן דְּנִהְרִין לָהּ
 בְּכַמְהָ רְזִין דְּאֹרִייתָא, דְּאֹר ר"ז אֲתֵקְרִי. וּמִצְוֹת דְּאֹרִייתָא
 דְּמְקַיִמִין לָהּ רַבְּנָן, תּוֹרָה אֵי הוּא לְגַבֵּיָּהּ, לִילָה וְיוֹמָם לֹא תִכְפֹּה
 עָלֵיהּ, בְּגִין דְּמְקַיִמִין בָּהּ (יהושע א) וְהִגִּית בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה.
 וְעֵשֶׂן דְּסָלִיק מִפּוֹמִיָּהּ בְּמַלְי דְּאֹרִייתָא, אֵי הוּא עֵשֶׂן הַמְעַרְכָּה,

לשון הקודש

רעיא מהימנא (רועה נאמן)

עֵבִירָה, (משלי ל) וְשִׁפְחָה כִי תִירֶשׁ גְּבִירָתָהּ.
 וְעֵלִית הַמִּצְוָה שֶׁל עִם הָאָרֶץ מְכַבֶּה
 לָהֶם אֵת הַמִּצְוָה, לְקַיִם בָּהֶם וְרִשְׁעִים
 בַּחֲשָׁד יִדְמוּ. אֲבָל לְבַעֲלֵי תּוֹרָה אֵין לָהּ
 כְּבִיָּה עוֹלָמִית בָּהֶם, שְׂמֵאִירִים לָהּ בְּכַמְהָ
 סוּדוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה, שְׂאֹר נִקְרָא ר"ז.
 וּמִצְוֹת הַתּוֹרָה שְׂמֵקִימִים אוֹתָן חֲכָמִים,
 זו תּוֹרָה לְגַבֵּיָּהֶם, לִילָה וְיוֹמָם לֹא תִכְפֹּה
 עֲלֵיהֶם, מִשּׁוּם שְׂמֵקִימִים בָּהּ וְהִגִּית בּוֹ
 יוֹמָם וְלַיְלָה.

וְהַעֲשֵׂן שְׁעוֹלָה מִפִּיהֶם בְּדִבְרֵי תּוֹרָה,

וְעוֹד אִישׁ תָּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמְזִבְחַת וְגו' –
 זו הַתּוֹרָה, שְׂנֵאֲמַר בָּהּ (ירמיה כג) הֲלֹא כֹה
 דִּבְרֵי כָאֵשׁ נָאִם ה'. לֹא תִכְפֹּה וְדָא,
 שְׁעֵבִירָה אֵינָה מְכַבֶּה תּוֹרָה. אֲבָל עֵבִירָה
 מְכַבֶּה מִצְוָה, וּמִי שְׁעוֹבֵר עֵבִירָה שְׂמֵכְבֶּה
 מִצְוָה, שְׁהִיא גַר, כִּדְּ מְכַבֶּה אֵת גַר,
 שְׂנֵאֲמַר (משלי כ) גַר ה' נִשְׁמַת אָדָם, מִגּוֹפּוֹ,
 וְהוּא כִּבּוּי, שְׂנֵשְׂאֵר הַגּוֹף בַּחֲשֻׁכָה. וְכִדְּ מִי
 שְׂמֵסֶלֶק שְׂכִינָה מִמְּקוֹמָהּ, גּוֹרָם (לְכָל הָעוֹלָם)
 כִּבּוּי וְחִשְׁכָה לְאוֹתוֹ מְקוֹם. וְחִשְׁכָה הִיא

דְּמִסְדְּרִין לָהּ, וּמַעְרִיכִין לָהּ לְגַבֵּי בַעֲלָהּ, כְּגוֹן (במדבר ח) בְּהַעֲלוֹתְךָ אֶת הַנְּרוֹת, דְּאִתְמַר בְּהוֹן לְהַעֲלוֹת גַּר תְּמִיד. וּבְעֵשֶׂן הַמַּעֲרֵכָה וְעָנָן הַקְּטָרֶת, דְּאוֹרֵייתָא עֵשֶׂן דִּילָהּ, יתער מלפא, לְגַבֵּי חֲכָמָתָא, דְּאִיהוּ כְּמוֹחָא, כְּגוֹנוּנָא דְעָנְנָא. דְּאִתְעָרוּתָא דְעָנְנָא מִלְּפָא, הָדָא הוּא דְכֻתִּיב (בראשית ב) וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ, וּלְבַתֵּר וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה.

הַכִּי יתער עֵשֶׂן, מִבִּינָה, דְּאִיהוּ בְּלָפָא, דְּאוֹקְמוּנָה לְגַבֵּיהּ, הַלֵּב מִבִּין. וְסָלִיק לְגַבֵּי חֲכָמָה, דְּאִיהוּ (דף כ"ט ע"א) (נ"א כְּמוֹחָא) כְּמוֹחָא. (ומאן) וּמֵאֵי עֵשֶׂן. (דעת) דָּא, עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, דַּעַת, לֵב מִבִּין דַּעַת.

לְבַתֵּר דְנַחֲתֵת עֵשֶׂן, חֲכָמָה לְגַבֵּי בִינָה, דְּאִינוּן דָּא לְשִׂמְאַלָּא, וְדָא לִימִינָא. אִיהוּ נַחֲתֵת מְלֵא מֵאֲפָא וְאִיפָא, מְלֵא י"ה, לְאוֹקְדָא עֵצִים דְּאִינוּן תְּלִמִידֵי חֲכָמִים, מִסְטָרָא דְעֵץ חַיִּים, דְּאִינוּן אֲבָרִים דְּגוֹפָא, דְּתַמָּן ה' הָעֵצִים וּדְאִי, לְאוֹקְדָא לִוֵּן בְּשִׁלְהוּבִין דְּאוֹרֵייתָא, דְּאִתְמַר בִּיהּ (ירמיה כג) הֲלֹא כֹה דִּבַּרְתִּי כֹּאשׁ נְאֻם יי'. בְּשִׁלְהוּבִין דְּנֵר מְצוּה בְּרַחֲמֵינוּ. ע"כ.

לשון הקודש

לְחֲכָמָה שְׂהִיא (במה) כְּמוֹ מַתָּה. (ומה) וּמֵי הָעֵשֶׂן? (דעת) זֶה הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי, דַּעַת, לֵב מִבִּין דַּעַת.

אַחַר שְׂיוּרְד עֵשֶׂן, חֲכָמָה לְבִינָה, שְׂהֵם זֶה לְשִׂמְאַל וְזֶה לְיָמִין. הוּא יוֹרֵד מְלֵא מֵאֲפָא וְאִפָּא, מְלֵא י"ה, לְשָׂרְף עֵצִים שְׂהֵם תְּלִמִידֵי חֲכָמִים, מְצַד שֶׁל עֵץ חַיִּים, שְׂהֵם אִיבָרִים שֶׁל הַגּוֹף, שְׂשֵׁם ה' הָעֵצִים וּדְאִי, לְשָׂרְף אוֹתָם בְּשִׁלְהוּבֵי הַתּוֹרָה, שְׂנֵאֲמַר בְּהּ הֲלֹא כֹה דִּבַּרְתִּי כֹּאשׁ נְאֻם ה'. בְּשִׁלְהוּבֵי נֵר שֶׁל מְצוּה בְּאַהֲבָה.

הוּא עֵשֶׂן הַמַּעֲרֵכָה שְׂמִסְדְּרִים אוֹתָהּ וְעוֹרְכִים אוֹתָהּ לְבַעֲלָהּ, כְּמוֹ (במדבר ח) בְּהַעֲלוֹתְךָ אֶת הַנְּרוֹת, שְׂנֵאֲמַר בְּהֵם לְהַעֲלוֹת גַּר תְּמִיד. וּבְעֵשֶׂן הַמַּעֲרֵכָה וּבְעָנָן הַקְּטָרֶת, שְׂהַתּוֹרָה הוּא הָעֵשֶׂן שְׂלָהּ, יתעורר מֵהַלֵּב לְחֲכָמָה, שְׂהוּא כְּמוֹ מַתָּה, כְּמוֹ הָעָנָן. שְׂהַתּוֹרָה שֶׁל הָעָנָן הִיא מֵהַלֵּב. וְהוּא שְׂפִתוּב (בראשית ב) וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ, וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה.

כְּדִי יתעורר עֵשֶׂן מִבִּינָה, שְׂהִיא בְּלָב, שְׂבִאָרוּהָ אֲעֹלוּ, הַלֵּב מִבִּין, וְעוֹלָה

פְּקוּדָא לְהִקְרִיב בְּכָל יוֹמָא תְּמִידִין. וְאַבְתְּרִיהּ לְהַדְלִיק אֵשׁ, הִדָּא הוּא דְכִתְיב אֵשׁ תְּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכָּבֵה. וְאַבְתְּרִיהּ, תְּרוּמַת הַדָּשָׁן. וְאַבְתְּרִיהּ, קָרְבַּן גֶּדֶר אוֹ נִדְבָה. תְּנָאִים וְאַמּוֹרָאִים, כָּל אֵלִין תְּמִידִין, אֵינּוּן מְדוּת דְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, דְעֲרִיכֵי לְמַהוּי לֹזַן גְּיִיחָא. וְאַף עַל גַּב דְכָל סְפִירָן כְּלָהוּ חַד, מִכָּל מְקוּם, כָּל סְפִירָה וְסְפִירָה מְמַנָּא עַל שַׁבְּתוֹת וְזִמְנִין וְיוֹמִין טָבִין, וְהֵיא מְדָה דְשׁוֹלְטָנוּתָא דְהָהוּא זְמַנָּא, כָּל סְפִירָן אֵתְכִלְלוּ בָהּ, וְאַתְקִרְיָאוּ כְּלָהוּ עַל שְׁם הָהוּא מְדָה, בְּחֶסֶד חֲסָדִים, בְּגִבּוּרָה גְּבוּרוֹת וְהָכֵי בְּכָל מְדָה.

וְאִית הַשְּׁבֵתָת מְלָאכָה, כְּגוֹן שׂוֹר, דְאִית לִיהּ עוֹל. וְחִמּוּר, דְאִית לִיהּ מִשְׁאוּי. בֵּין עוֹל מְלָכוֹת שָׁמַיִם, כְּגוֹן תְּפִילִין. בֵּין עוֹל מְלָכוֹת עֲבוּדָת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, כְּפּוּם עוֹבְדֵייהוּ, בְּאֵלִין יוֹמִין אִית לֹזַן הַשְּׁבֵתָת מְלָאכָה וְגִיחָא. מָאן דְלֹא אֵתְעַסַּק בְּאוּרֵיתָא וּבְפְקוּדֵין, אִית לִיהּ עוֹל מְלָכוֹת עֲבוּדָת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת. וּמָאן דְאֵתְעַסַּק בְּאוּרֵיתָא וּבְפְקוּדֵין, אִית לֹזַן עוֹל מְלָכוֹת שָׁמַיִם, דְאִיהִי ה' בְּתִרְעָה, מְלָכוֹת שָׁמַיִם אֵתְקִרְיָאת.

לשון הקודש

מְדָה; בְּחֶסֶד חֲסָדִים, בְּגִבּוּרָה גְּבוּרוֹת, וְכַךְ בְּכָל מְדָה.

וַיֵּשׁ הַשְּׁבֵתָת מְלָאכָה, כְּמוֹ שׂוֹר שֵׁישׁ לוֹ עַל, וְחִמּוּר שֵׁישׁ לוֹ מִשְׁא. בֵּין עַל מְלָכוֹת שָׁמַיִם, כְּמוֹ תְּפִילִין, בֵּין עַל מְלָכוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת, כְּפִי מַעֲשֵׂיהֶם בְּיָמִים הֵלְלוּ יֵשׁ לָהֶם הַשְּׁבֵתָת מְלָאכָה וּמְנוּחָה. מִי שֶׁלֹּא מִתְעַסֵּק בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת, יֵשׁ לוֹ עַל מְלָכוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת. וּמִי שֶׁמִּתְעַסֵּק בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת, יֵשׁ לוֹ עַל מְלָכוֹת שָׁמַיִם, שֶׁהִיא ה' אֲחֵרוּנָה, שֶׁנִּקְרָאת מְלָכוֹת שָׁמַיִם.

מִצְוָה לְהִקְרִיב בְּכָל יוֹם תְּמִידִים וְאַחֲרָיו לְהַדְלִיק אֵשׁ. זֶהוּ שְׁכָנוֹב אֵשׁ תְּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכָּבֵה. וְאַחֲרָיו תְּרוּמַת הַדָּשָׁן, וְאַחֲרָיו קָרְבַּן גֶּדֶר אוֹ נִדְבָה. תְּנָאִים וְאַמּוֹרָאִים, כָּל אֵלוֹ תְּמִידִים, הֵם מְדוּתָיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁעָרִיכִים לְהִיּוֹת לָהֶם נַחַת. וְאַף עַל גַּב שֶׁכָּל הַסְּפִירוֹת כְּלָן אַחַת, מִכָּל מְקוּם כָּל סְפִירָה וְסְפִירָה מְמַנָּה עַל שַׁבְּתוֹת וְזִמְנִים וְיוֹמִים טוֹבִים, וְאוֹתָהּ מְדָה שֶׁשׁוֹלְטָת בְּאוֹתוֹ זְמַן, כָּל הַסְּפִירוֹת נִכְלָלוֹת בָּהּ, וְכֵלְזַן נִקְרָאוֹת עַל שְׁם אוֹתָהּ

עוֹל מְצוֹת אִיְהוּ וְדָאֵי, בְּנִין דְּבָהּ אֲתַבְרִיאוּ כָּל בְּרִיין דְּשָׁמַיָא
וְאַרְעָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם
וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם. בְּה' בְּרָאָם. וְכַד יִיְתִי שַׁבַּת וַיּוֹם טוֹב, נִחְתַּת
בִּינָה דְאִיהוּ יְהוָה, עַל ה', דְּאִיְהוּ מַלְכוּת שָׁמַיִם נִשְׁמָה יְתִירָה,
וְאִיהוּ (שמות לב) חֲרוֹת עַל הַלּוּחוֹת. אֲנָכִי בִיעִיאת מְצָרִים,
וּפְרִישַׁת גְּדַפְהָא עַל בְּרֵתָא, וְעַל מְשָׁרְיִין דִּילָהּ, וְאִית לֹון נִיְחָא.
וְאֲתַמַּר בְּמְשָׁרְיִין דְּסַמְא"ל וְנַחֲשׁ, (דברים כח) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ
כִּי שָׁם יֵי נִקְרָא עֲלֵיךְ וַיִּרְאוּ מַמְדָּה, אוֹת תְּפִלִּין וְאוֹת שַׁבַּת, וְאוֹת
דִּיּוֹמִין טָבִין, וְאוֹת בְּרִית כְּלָהוּ שְׁקוּלִין.

וְאִית אוֹת דְּשַׁד"י, דְּאִיהוּ מְטַטְרוּ"ן עֶבֶד, וּכְפָה עֶבְדִּין תְּלִין
מְנִיָּה, דְּמִמְנָא עַל אֵלִין דְּעֶבְדִּין פְּקוּדֵי עַל מְנַת לְקַבַּל
פְּרָם. מְטַטְרוּ"ן וּמְשָׁרְיִין דִּילִיָּה מְמַנָּן עֲלֵיהוּ. בְּנִינִיָּהוּ
אֲתַמַּר, (שמות כג) לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרֵךְ וְחַמּוֹרֵךְ וְעֶבְדְּךָ וְאֲמַתְךָ. אֲבָל
אֵינּוֹן דְּעֶבְדִּין פְּקוּדִין שְׁלָא עַל מְנַת לְקַבַּל פְּרָם, אֵינּוֹן בְּנוֹי
דְּמַלְכָּא וּמְטַרוּנִיתָא. וְאֵינּוֹן כְּתָרִין וְתַגִּין עַל רִישָׁא דְּעֶבְדִּין
בִּיּוֹמִין דְּחֹל. וּבְנִינִיָּהוּ אֲתַמַּר וּדְאֲשַׁתְּמַשׁ בְּתַנָּא חֲלָהּ, וְהִזְר

לשון הקודש

תְּפִלִּין וְאוֹת שַׁבַּת וְאוֹת יָמִים טוֹבִים
וְאוֹת בְּרִית - כָּלָם שְׁקוּלִים.

וַיֵּשׁ אוֹת שַׁד"י, שֶׁהוּא מְטַטְרוּ"ן
עֶבֶד, וּכְפָה עֶבְדִּים תְּלוּוִים מְמַנּוּ,
שְׁמִמְנָה עַל אֵלוּ שְׁעוֹשִׂים מְצוֹת עַל מְנַת
לְקַבַּל פְּרָם. מְטַטְרוּ"ן וְהַמְחַנּוֹת שְׁלוּ
מְמַנִּים עֲלֵיהֶם. בְּשִׁבְלֵם נְאֻמַּר, לְמַעַן
יָנוּחַ שׁוֹרֵךְ וְחַמּוֹרֵךְ וְעֶבְדְּךָ וְאֲמַתְךָ. אֲבָל
אוֹתָם שְׁעוֹשִׂים מְצוֹת שְׁלָא עַל מְנַת
לְקַבַּל פְּרָם, הֵם בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַגְּבִירָה, וְהֵם
הַכְּתָרִים וְהַתַּגִּים עַל הָרֹאשׁ הָעֶבְדִּים
בִּיּוֹמֵי הַחֹל, וּבְשִׁבְלֵם נְאֻמַּר וּדְאֲשַׁתְּמַשׁ

עַל מְצוֹת הִיא וְדָאֵי, מְשׁוּם שְׁכָה נִבְרָאוּ
כָּל הַבְּרִיּוֹת שֶׁל שָׁמַיִם וְאָרֶץ, זְהוּ שְׁכַתּוֹב
(בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
בְּהַבְרָאָם. בְּה' בְּרָאָם. וּכְשִׁיבָא שַׁבַּת
וַיּוֹם טוֹב, יוֹרְדַת בִּינָה, שְׁהִיא יְהוָה, עַל
ה', שְׁהִיא מַלְכוּת שָׁמַיִם נִשְׁמָה יְתִירָה,
וְהוּא (שמות לב) חֲרוֹת עַל הַלּוּחֹת. אֲנָכִי
בִיעִיאת מְצָרִים, וּפּוֹרְשַׁת כְּנַפְיָה עַל
הַבַּת וְעַל הַמְחַנּוֹת שְׁלָהּ, וַיֵּשׁ לָהֶם
מְנוּחָה. וְנְאֻמַּר בְּמַרְבְּבוֹתָיו שֶׁל סַמְא"ל
וְנַחֲשׁ, (דברים כח) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי
שָׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיךְ וַיִּרְאוּ מַמְדָּה. אוֹת

הַקָּרֵב לְגַבְיֵיהוּ יוֹמֵת. דְּשִׁבְתוֹת אֶתְקָרְיָאוּ לְגַבֵּי עֲבָדִין.

וּבְגִין דָּא, אִם כְּבָנִים אִם פְּעֻבָּדִים. אִם כְּבָנִים, דְּאֶתְמַר
בְּהוּן (דְּבָרִים יד) כְּבָנִים אֶתֶם לֵיָּי אֱלֹהֵיכֶם. אִם
פְּעֻבָּדִים, (וַיִּקְרָא כה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים וְלֹא שְׂאֵר אוֹמִין.
אֲבָל אֵינּוֹן חַיִּיבֵיָא דְלֹא מִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרֵייתָא וּמַצּוֹת, וְלִית
עָלֵיהוּ עוֹל תּוֹרָה וְעוֹל תְּפִלִּין, וְשְׂאֵר פְּקוּדֵין, אֵינּוֹן עֲבָדִין
לְאוֹמִין דְּעֵלְמָא, וּמִשְׁתַּעֲבָדִין בְּהוּ. כְּגוֹן (דְּבָרִים ו) עֲבָדִים הָיִינוּ
לְפִרְעָה בְּמַצָּרִים.

וְאִי נְטָרֵי שִׁבְתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים, אֶתְמַר בְּהוּ וַיּוֹצִיאֵנוּ יָי
אֱלֹהֵינוּ. וַיִּתְקַיֵּם בְּהוּ, (שְׁמוֹת כג) לְמַעַן יִגְוַח שׁוֹרֵף וְחַמּוּרָה,
חַמּוּר בַּתּוֹרָה וּבְמַצּוֹת, וַיִּנְפֹּשׁ בֶּן אֲמִתְךָ וּבְהִמְתְּךָ, עִם הָאָרֶץ
בְּהִמָּה אֶקְרִי. וְלִבְתֵּר דֵּייעוֹל גְּרַמִּיהַ תַּחּוֹת אָדָם בַּתּוֹרָה, יִתְקַיֵּם
בִּיהַ (תְּהִלִּים לו) אָדָם וּבְהִמָּה תּוֹשִׁיעַ יָי. אִם הוּא כְּסוּם דְּרַכִּיב
עָלֶיהָ מְאִרְיָה, וְסָבִיל לִיהַ, וְלֹא מְבַעַט בְּמִאֲרִיָּה.

וּבְמֵאֵי סָבִילוּ דְעַם הָאָרֶץ לְתַלְמִיד חֲכָם. בְּגִין, דְּתַלְמִיד חֲכָם
כִּיּוֹם שִׁבְתַּת צָרִיף אִיהוּ, דְּלִית לִיהַ מְדִילִיָּה, וְאִי עִם

לשון הקודש

בְּתַנָּא חֲלָהּ, וְהוֹהַר הַקָּרֵב אֲלֵיהֶם יוֹמֵת. שְׁנַקְרָאִים שִׁבְתוֹת אֶל הָעֲבָדִים.
וּמִשׁוּם כֵּךְ, אִם כְּבָנִים אִם פְּעֻבָּדִים. אִם
כְּבָנִים, שְׁנַאֲמַר כְּהֵם כְּבָנִים אֶתֶם לְהַי
אֱלֹהֵיכֶם. אִם פְּעֻבָּדִים, כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל
עֲבָדִים, וְלֹא שְׂאֵר הָאֲמוֹת. אֲבָל אוֹתֶם
הֲרַשְׁעִים שְׂאִין מִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה
וּבְמַצּוֹת וְאִין עָלֵיהֶם עַל תּוֹרָה וְעַל
תְּפִלִּין וְשְׂאֵר מַצּוֹת, הֵם עֲבָדִים לְאֲמוֹת
הָעוֹלָם וּמִשְׁתַּעֲבָדִים כְּהֵם, כְּמוֹ עֲבָדִים
הָיִינוּ לְפִרְעָה בְּמַצָּרִים.

וְאִם שׁוֹמְרִים שִׁבְתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים,
נְאֻמַּר כְּהֵם וַיּוֹצִיאֵנוּ הַי אֱלֹהֵינוּ. וַיִּתְקַיֵּם
כְּהֵם, לְמַעַן יִגְוַח שׁוֹרֵף וְחַמּוּרָה, חַמּוּר
בַּתּוֹרָה וּבְמַצּוֹת, וַיִּנְפֹּשׁ בֶּן אֲמִתְךָ
וּבְהִמְתְּךָ, עִם הָאָרֶץ נִקְרָא בְּהִמָּה. וְאַחַר
שִׁיכְנִים אֶת עַצְמוֹ תַּחַת אָדָם בַּתּוֹרָה,
יִתְקַיֵּם בּוֹ אָדָם וּבְהִמָּה תּוֹשִׁיעַ הַי. אִם
הוּא כְּמוֹ סוּם שְׂרוּכֵב עָלָיו אֲדוֹנוּ, וְסוּבֵל
אוֹתוֹ, וְלֹא כּוֹעֵט בְּאֲדוֹנוּ.
וּמַחֲזֵי הַסָּבֵל שְׁעַם הָאָרֶץ לְתַלְמִיד
חֲכָם? מִשׁוּם שִׁתְּלִמִיד חֲכָם כְּמוֹ יוֹם

הָאָרֶץ סָבִיל לַיהוָה בְּמִמּוֹנֶיהָ, וְאֶתְנַהֵג בֵּיהּ כְּפֹנִים רְעוּתֶיהָ
 לְשִׁמְשָׁא לַיהוָה, וְלֹאֲתַנְהַגָּא בְּפִקּוּדֵינָא כְּפֹנִים רְעוּתֶיהָ, יִתְקִיִּים בֵּיהּ
 אָדָם וּבְהֵמָה תּוֹשִׁיעַ יְיָ. יוֹשִׁיעַ לַיהוָה מִשׁוֹר וּגְזֻלָּה, יוֹשִׁיעַ לַיהוָה
 מִמְּלֶאךָ הַמָּוֶת, דְּלֹא שְׁלִיט עָלֶיהָ, וַיִּשְׁחַט לַיהוָה בְּסַפִּין פְּגוּם
 דִּילְיָה. וְכֹל מָאן דְּשָׁחִיט בְּסַפִּין פְּגוּם, נִבְלָה אִיהוּ, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ
 לְפָלַב תִּשְׁלִיכוּן אוֹתוּ, דְּאִיהוּ סְמָא"ל.

וּנְפִישׁ דְּתַלְמִיד חָכָם אֶתְקַרִיאת שַׁבַּת מְלַכְתָּא, נְפִישׁ יִתְרָה
 דְּשַׁבַּת. וְעֵנַג דִּילְיָה נִשְׁמַת חַיִּים, וְרוּחַ שְׁכָלִי. וְאִינוּן
 נִשְׁמָה יִתְרָה, רוּחַ יִתְרָה, עַל נִשְׁמָה וְרוּחָא וּנְפִישָׁא, דְּאִינוּן
 עֲבָדֵין, דְּשִׁלְטִין בְּגוּפָא, דִּיוֹמִין דְּחֹל. נִשְׁמָה יִתְרָה, נִשְׁמַת כָּל
 חַי, כְּתָר בְּרֵאשׁ צְדִיק, דְּאִיהוּ יוֹם שַׁבַּת. וּבְהֵאֵי נִשְׁמָה יִתְרָה
 תְּהִלָּל יְהוָה, דְּאִינוּן אָבָא וְאִמָּא, דְּעָלָה אֶתְמַר, (ישעיה סד) עֵינָא לֹא
 רְאָתָה אֱלֹהִים זּוֹלְתָךְ, בְּגִין דְּאִיהוּ מְרַכְבָּה לְעֵלְתָּהּ הַעֲלוּתָ, דְּאִיהוּ
 מְכוּסָה וְלֹא שְׁלִיט עָלֶיהָ עֵינָא, וּבְגִין דָּא עֵינָא לֹא רְאָתָה.

רוּחָא יִתְרָה, נְהָר דְּנִפִיק מְעַדָן, מִבֵּין אָבָא וְאִמָּא. וּמְהַלְכוּ
 חֲמֵשׁ מָאָה שָׁנִין, וּמְטִי לְשִׁתִּיתָאָה דְּאִיהוּ צְדִיק.

לשון הקודש

שְׁלָה נִשְׁמַת חַיִּים וְרוּחַ שְׁכָלִי. וְהֵם נִשְׁמָה
 יִתְרָה, רוּחַ יִתְרָה, עַל נִשְׁמָה וְרוּחַ וּנְפִישׁ,
 שְׁהֵם עֲבָדִים שְׁשׁוּלְטִים בְּגוּפָא שֶׁל יְמוֹת
 הַחַל. נִשְׁמָה יִתְרָה, נִשְׁמַת כָּל חַי, כְּתָר
 הָרֵאשׁ צְדִיק, שְׁהוּא יוֹם הַשַּׁבַּת. וּבְנִשְׁמָה
 הַיִּתְרָה הַזֶּה תְּהִלָּל יְהוָה, שְׁהֵם אָבָא וְאִמָּא,
 שְׁעֲלִיחָהּ נֶאֱמַר (ישעיה סד) עֵינָא לֹא רְאָתָה
 אֱלֹהִים זּוֹלְתָךְ, מִשׁוּם שְׁהֵיא מְרַכְבָּה
 לְעֵלְתָּהּ הַעֲלוּתָ, שְׁהוּא מְכֻסָּה וְלֹא שׁוֹלְטָתָ
 עָלָיו הָעֵינָא, וּמִשׁוּם כִּךְ עֵינָא לֹא רְאָתָה.

רוּחַ יִתְרָה, הַנְּהָר שְׁיִוצֵא מְעַדָן מִבֵּין
 אָבָא וְאִמָּא, וּמְהַלְכוּ חֲמֵשׁ מָאוֹת שָׁנָה,

הַשַּׁבַּת הוּא צְרִידָה, שְׁאִין לוּ מִשְׁלוּ. וְאִם
 עִם הָאָרֶץ סוֹבֵל אוֹתוּ בְּמִמּוֹנוּ וְנוֹהַג בּוֹ
 כְּפִי רְעוּנוּ לְשִׁמְשָׁא אוֹתוּ וּלְהַתְנַהֵג
 בְּמִצְוֹת כְּפִי רְעוּנוּ, יִתְקִים בּוֹ – אָדָם
 וּבְהֵמָה תּוֹשִׁיעַ הוּא. יוֹשִׁיעַ אוֹתוּ מִשׁוֹר
 וּמְגֻזְלָה, יוֹשִׁיעַ אוֹתוּ מִמְּלֶאךָ הַמָּוֶת
 שְׁלֹא יִשְׁלַט עָלָיו וַיִּשְׁחַט אוֹתוּ בְּסַפִּינוּ
 הַפְּגוּמָה. וְכֹל מִי שֶׁנִּשְׁחַט בְּסַפִּין פְּגוּמָה,
 הוּא נִבְלָה, שְׁנֶאֱמַר בּוֹ לְפָלַב תִּשְׁלִכוּן
 אוֹתוּ, שְׁהוּא סְמָא"ל.

וְהַנְּפִישׁ שֶׁל תַּלְמִיד חָכָם נִקְרֵאת שַׁבַּת
 הַמְּלַכָּה, נְפִישׁ יִתְרָה שֶׁל שַׁבַּת, וְהָעֵנַג